

Buurtpark 'Heerlyckheid van Roost' brengt in Haacht de geschiedenis terug tot leven

Dat hard werken, jarenlang voorbereiden en in stilte verder dromen ook werkelijk mooie vruchten kunnen afwerpen werd op zondag 11 september in Haacht bewezen. Dan opende, tijdens Open Monumentendag, het buurtpark 'Heerlyckheid van Roost'. Met een heus middeleeuws volksfeest werd de vroegere kasteelsite blijvend open gesteld voor het publiek.

Drie organisaties sloegen hiervoor de handen in elkaar. De Vlaamse Landmaatschappij en Natuurpunt werkten al enkele jaren samen aan de landinrichting van het gebied rond de Haachtse Antitankgracht. De gracht werd geruimd, nieuwe wandelpaden aangelegd en een bunker uit de Tweede Wereldoorlog werd ingericht. Het sluitstuk van dit geheel vormde de herinrichting van de Site van Roost.

Deze site heeft in de geschiedenis van Haacht een grote rol gespeeld. Het is dus niet verwonderlijk dat ook de Haachtse Geschied- en Oudheidkundige Kring er veel interesse in had.

De geschiedenis van het kasteel van Roost

Een korte geschiedenis van de site leert ons het volgende: op de grens van Haacht en Keerbergen, langs de Dijle, woonde in 1233 ridder Walter van Roost, afkomstig van Rijmenam. Hij woonde er in een curtis, vermoedelijk geen motte maar wel een moated site, een hoeve met walgracht. De heerlijkheid Roost, op 300 meter van de gerestaureerde Oude Hansbrug, was een

van de drie zelfstandige enclaves binnen Haacht.

In de late middeleeuwen ontstond er dan op dezelfde plaats een vestingmuur met poortdonjon en gracht rondom. In de donjon werd ook gewoond. Tijdens een tweede bouwphase werd in de ruimte binnen de ringmuur een aantal residentiële gebouwen opgetrokken.

In 1489 wordt het kasteel gedeeltelijk verwoest tijdens de

Vlaamse opstand tegen Maximiliaan van Oostenrijk en in 1622 moet het kasteel zware kanonaanvallen weerstaan van de Hollandse troepen onder leiding van Hendrik van Oranje.

Voor het kasteel volgt een periode van zware herstellingen. Het eenvoudig typekasteel kent een geleidelijke inbreiding binnen de vestingmuur tot een meer complex en typisch 'compact zaaltorenkasteel' waarbij andere en nieuwe gebouwen op de binnenkoer het comfort van de bewoners verbeteren. Na 1506 volgt nog een bouwphase, met name de bouw van verstevigingsmuren aan de binnenzijde van de donjon. Het kasteel werd omgeven door een brede slotgracht en was toegankelijk via een wegneembare houten brug. Tegenover de donjon stond het neerhof, bestaande uit woonhuis, schuur en stal.

In de eerste helft van de 19de eeuw wordt het kasteel afgebroken, het neerhof brandde af in 1833. Op de kaart van Vandermaelen wordt het complex nog afgebeeld met de vermelding 'ruïne'. Op een door het kadaster in 1847 gepubliceerd plan wordt slechts een gebouwtje afgebeeld, op de kaart van Popp alleen nog de buitenste slotgracht. De slotgracht is ook het enige element waarvan na de opgravingen van 1982-1983 nog fragmenten zijn zichtbaar gebleven, met name de noordwestelijke en oostelijke zijden. De noordwestelijke gracht werd bovendien uitgegraven en verbreed tot een langwerpige, 20 m brede vijver.

In de regio Aarschot-Leuven-Mechelen is dit het enige kasteel dat in de afgelopen 35 jaar tweemaal diepgaand archeologisch onderzocht werd. De eerste campagne liep in 1982-83 op initiatief van de stichter en eerste voorzitter van Hagok, Dr. Jo Vandesande en de volgende in 2014 in opdracht van De Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

Een nieuw herrezen kasteel

Op de plaats waar de vroeger donjon stond, rijst sinds kort een houten (speel)donjon op. Compleet met houten brug en klimparcours voor de kinderen is hij opnieuw klaar om de tand des tijds te doorstaan. De Vlaamse Landmaatschappij richtte de site in met leuke spelelementen en de contour van het kasteel werd bovengronds aangegeven met een podium. Het buurtpark krijgt voorts een boomgaard met oude fruitrassen, een grote picknicktafel, een speeltoren, wilgenhutten en een bloemenweide.

Meefeesten in middeleeuwse stijl

Geen betere manier om de middeleeuwen weer even terug tot leven te brengen dan een groot volksfeest, dacht men in Haacht. Een middeleeuws opdrachtenparcours bracht kinderen (en ouderen) langs allerlei standen waar men kon kennismaken met het middeleeuwse leven, ambachten en lekker eten en drinken. In de schildknapenschool leerde jong en oud hoe zwaar een maliënkolder woog, hoe scherp een middeleeuws zwaard was en hoe slecht men door een middeleeuwse helm kan kijken.

Het geheel werd opgeluisterd door een bruidstoet en op het einde van de dag werd de vroegere burgemeester van Haacht met de paraplu tot ridder geslagen.

Aan het einde van de dag werd afgesloten met een indrukwekkend muziek- en vuurspektakel.

Barbara Temmerman

